

SISZÁN TŰ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

49
*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 26. szám.

Nagy-Várad.

Szombat, 1913. február 1.

Gazdasági életünk és a bankok.

Aki a gazdasági élet feszültségéről, a rossz pénzügyi viszonyokról szóló újsághíreket egybeveti a nagy bankok mostanában napvilágot látó mérlegeivel, amelyek kevés kivétellel arról adnak számot, hogy az elmúlt üzletév valóban minden eddiginél fényesebb pénzügyi eredménnyel végződött: méltán gondolkodóba eshetik. Ezek a bankmérlegek hihetetlen nagy nyereségről, dus tartalékokról s ami legfőbb, „rejtett” tartalékokról beszélnek, világos jeléül annak, hogy a spekulációnak mindegy akár normális a közgazdasági élet, akár pedig feszült, a spekuláció a maga busás nyereségeit kikeresi, ha másból nem, az emberek verejtékéből.

Amíg országszerte arról panaszkodik a mezőgazda, az iparos, hogy manapság szinte lehetetlen akár a mezőgazdasági, akár az ipari üzem fejlesztésére a bankoktól pénzt kapni, az alatt a bankok szinte dicselkedve verik a mellüket, hogy van itt pénz elég. Ha már most felvetjük ezt a kérdést, hogy ha van pénz elég, miért nem adják a bankok azt át tulajdonképeni rendeltetésének, miért nem adják a gazdasági élet talpraállítására és fejlesztésére? Ez az a rejtély, amit megmagyarázni szinte lehetetlen, amire más magyarázatot nem találunk, mint hogy a mi bankjaink tisztán csak keresni akarnak minél többet, úgy azonban, hogy a gazdasági élet hullámszával járó kockázatból még a legparányibb részt sem akarják magukra vállalni.

A mi nagy bankjaink, amint a kiadott jelentések mutatják, semmiféle pénzületet nem tartanak reálisnak, hogy ha csak nem az állammal, vagy valami municipiummal kötik azt meg. Így kaparították magukhoz a nagy bankok a sorsjátéküzletet, a só- és dohányeladást, amelyek ma mind hihetetlenül nyereséges vállalkozások s ha azokat

az állam saját üzemében végeztetné, milliókat takarítana meg az amúgy is nagyon ingatag költségvetés javára.

Igy azonban ezek a milliók a bankok vagyonát s a bankrészesek osztalékát gyarapítják. Csak egyetlen dolgot említünk, az osztálysorsjáték üzletet, a melynél 3,600.000 korona befektetett részvénytőke csaknem ugyan ily nagyságú jövedelmet hajt évente a szerencsés részvény-tulajdonosoknak, nem számítva azt, hogy az osztálysorsjáték üzlet igazgatósági tagjai a nyereségből horribilis jövedelmet huznak. Azt talán említenünk is fölösleges, hogy e különböző állami és városi kölcsönök lebonyolítása milyen busás nyereséggel jár a bankokra nézve. Van néhány nagy bank, amelynek a rejtett és rejtetlen tartalékjai kétszerte, sőt háromszorta nagyobbak, mint az egész részvénytőke. Vajjon lehet-e ezt az állapotot egészségesnek, reálisnak nevezni? Semmi esetre sem!

Ha körül tekintünk az egész világon, valóban csak kevés országra akadunk, ahol a spekulatív nagy tőke ily módon való összehalmozódását tapasztalhatnók. Vajjon mi lesz ennek a következménye más, mint hogy a gazdasági életünk nap-nap után egészségtelenebb képet fog mutatni. Más országokban a bankoknak, a nagy tőke képviselőinek van érzékük a nemzeti közgazdasági élet fejlődése iránt.

Ezért láthatunk pl. hihetetlenül nagy ipari fejlődést Németországban és Ausztriában, de nemcsak ipari, hanem mezőgazdasági fejlődést is és a kereskedelem óriási fellendülését, mert hiszen ott a tőke készséggel áll a szolgálatába a közgazdaság minden egyes ágának. Németországban és Ausztriában ma is tud a gazda elegendő pénzt kapni a belterjes gazdálkodás folytatásához, nálunk azonban nem. Németországban és Ausztriában minden reális ipari és kereskedelmi vállalkozáshoz is van elegendő pénz. Nálunk azonban

nincsen, amikor egy vállalkozó a nagytőke képviselőinek, a bankoknak a jóindulatára apellál, rendszerint azt a választ kapja, hogy forduljon az államhoz, vagy a mágnásokhoz. Ezért nincs is nálunk egészséges ipari fejlődés, hanem csak mesterséges ipartejlesztés, amelyet érthetetlen okokból állami feladattá tettek, míg az állam az ehhez szükséges anyagi erőt a bankoktól szerzi meg busás kamatra. Nagyon szomorú tehát az a kép, amit a fényes bankmérlegek tüntetnek fel. Gazdasági életünk legsorvasztóbb betegségének a képe ez, ami fölött nem örülnünk, hanem inkább sirnunk kell.

Választójogi gyűlés Csorváson.

Január hó 30-án a csorvási keresztény szocialisták rendkívüli közgyűlést tartottak, melyen egyhangulag kimondták, hogy a leghatározottabban követelik az általános választójogot és érte minden tisztességes eszközzel lankadatlanul fognak küzdeni. Azonban az általános politikai tömegsztrájkot mint az egész országra káros és céltalan eszközt, föltétlenül elítélik. Helyette mozgalmat indítanak az iránt, hogy az általános választójog elnyeréséig mindenki tartózkodjék mindennemű szeszes italtól és a dohányzástól.

Egy képviselő halála. Jakabffy

Ferenc, a budapesti IX. kerület országgyűlési képviselője tegnap meghalt. Bélrákban szenvedett, az utolsó napokban műtétnek vetette magát alá, azonban már nem lehetett rajta segíteni és tegnap délelőtt kiszáradt. Építőmester volt és elnöke az Építőiparosok Országos Egyesületének. A munkapárthoz tartozott, azonban az aktív politikai életben nem igen vett részt. Testvérbátyja volt Jakabffy Imre belügyi államtitkárnak. Hatvanöt évet élt.

A harmadik kultuszállamtitkár.

Az igazságügyminiszterré lett dr. Balogh Jenő volt kultuszminiszteri államtitkár helyébe tudvalevőleg Jankovich Béla, jelenlegi képviselőházi alelnök kerül. Hogy az új katolikus államtitkári kinevezés miatt zugolódo protestáns politikusokat is lecsillapít-

sák, most a minisztertanács egy harmadik kultusz államtitkári állás szervezését határozta el. Erre pedig — Kozma Andor képviselő a kormány jelöltje.

Uj báhoru előtt.

A balkáni szövetségesek meg sem várták az uj-török kormány választát, hanem felmondták a fegyverszünetet s hétfő estére megüzenték a háboru folytatását.

Pedig a porta választát most már a legilletékesebb körökben is igen békülékenynek tartják s alkalmasnak vélik a további tárgyalásokra.

A bolgár hadüzenet nagy zavarba hozta a török hadsereget, melyben még most is dul a pártviszály s ahelyett, hogy teljes erővel az ellenség ellen fordulnának, azon tanakodnak, hogyan lehetne megbuktatni az ujtörök kormányt. A turáni átok ül a félhold felett s ha csakugyan megújul a háboru teljes katasztrófát visz a török birodalomra. Ezért nem lenne kár, de akkor már alig lehetne többé megakadályozni a világháboru kitörését.

Egyelőre megindult az akció a béketárgyalások folytatására. Sikerében alig lehet bizni, mert az ágyudörgés zaja elnyomja a békehangokat.

A fegyverszünet felmondása.

London, jan. 31.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a fegyverszünet fölmondása abban a pillanatban érkezett a külügyi hivatalba, amikor Száid Halil herceg külügyminiszter a porta

válaszjegyzékének átadása után Pallavicini örgróftól a portára visszatért.

A bolgár fővezér parancsa.

Szófia, jan. 31.

Szávov tábornok hadparancsot intézett a hadsereghez, amelyben a következőket mondja: Folytatni fogjuk a háborut és remélem, hogy a hadsereg ezután is oly fényesen fogja kötelességét teljesíteni, ahogyan eddig tette.

Zavar a török hadseregben.

Konstantinápoly, jan. 31.

A portaköröket a váratlan háborus fordulat nagyon meglepte, mert Gesov bolgár miniszterelnök nyilatkozatából és a hivatalos jelentésekből azt lehetett következtetni, hogy a bolgár kormány elhamarkodás nélkül meg fogja várni a portának a nagyhatalmakkal való eszmeváltását. A nagyvezér a válaszjegyzék átadása után az idegen diplomatáknak azt mondta, hogy a válaszjegyzékben foglalt ajánlat a legutolsó, ennél több ki van zárva és ha a szövetségesek többet követelnek, akkor ez a háboru folytatását jelentené. A lakosság teljesen apatikus, intenzív fegyverkezésnek és készülődésnek sehol sincs nyoma, a Konstantinápolyban szabadságon lévő tisztek semmi készüléket sem tesznek arra, hogy a csapatokhoz bevonuljanak. A táborban lévő tisztek politikai gyűléseket tartanak s attól kell félni, hogy a hadsereg újabb katasztrófa elé megy. A fegyvereknek semmi nyoma sincsen és a szerencsétlenséget, amely elé a hadsereg néz, kizárólagosan a tisztek fogják okozni.

Konstantinápoly, jan. 31.

A fegyverszünet felmondásáról szóló hírt a diplomáciai körök hidegen, a portakörök megadással fogadták a török lakosság

haraggal vette tudomásul és csak a komitékörök vették nagy megelégedéssel.

Kirohanás Skutariból.

London, jan. 31.

A Timesnek jelentik Skutariból: A török helyőrség váratlan kirohanást tett s elfoglalta a montenegróitól San Giovanni di Méduát.

Janina.

Róma, jan. 31.

A Secolonak jelentik a török főhadiszállásról, hogy Janina körülzárásáról szó sincsen. Csak a város déli része van a görögök támadásának kitéve, de valamennyi többi irányban szabad összeköttetésük van a törököknek.

Drinápoly helyzete.

London, jan. 31.

Drinápoly helyzetéről a Daily Chronicle-nak a következőket jelentik: Az ostromló hadsereg százötezer emberből áll, ezek közül harmincezer szerbek. A bolgárok sok nehéz ostromágyut állítottak föl, a melyek elég erősek, hogy a várost és az erődítéseket két nap alatt rommá löjjék össze.

Uj tárgyalás?

Páris, jan. 31.

A porta válaszjegyzékét itt nagyon előzékenynek tartják és azt hiszik, hogy annak alapján újra meglehetne kezdeni a tárgyalást. Hir szerint Grey Edvárd újabb javaslatot fog a nagyhatalmak elé terjeszteni.

London, jan. 31.

A Times reméli, hogy a szövetségesek vissza fogják vonni a fegyverszünet fölmondását s újra meg fogják kezdeni a tárgyalást. A Times azt mondja, hogy a török válaszjegyzék békés szellemű és nem zárja ki azt, hogy Törökország még további en-

AZ ÉN ÓRÁM.

Mióta a bölcsesség fogam kihúzták: roppant csehül állok eszmék dolgában. Egy jóra való gondolatom nincs. Folyton felesérem magam valakivel; de rendesen valami gyöngye tehetségű felebarátom az illető. Mintha összes tudományom abban az egy fogban huzódott volna meg.

Pedig, hejh! de sok embernek soha sem jó ki a bölcsességfoga! Hogy meg lehet ezeket tüstént ismerni! Csak benyul az ember a felebarátja szájába és rögtön tisztában van vele. Némelyik ugyan harapós és rug-vág; de az ilyenek többnyire nincs is. Némelyiknek viszont több is van: ezek viszont a rászok, az agyafurta.

Hanem azért a bölcsességfogával nem sokra megy az ember. Nem igen látják. S így a sötétben minden tehén fekete. A bölcs szem többet ér! Nagyon sokat ér! Például az órás oda nem adná a szemét egy skatulya fogért sem!

Én nem értem, hogy az órásokból hogy nem lesz milliomos 10—20 év alatt?! Mikor olyan drága tekintet, mint az övék, nincs több a földtekén! Félszemmel belenéz az órába: egy korona. Ha elmerülve nézi: két

korona. S ha még az ókuláróját is megtörli: tisztítás három korona! Még a végórájuk is olyan titokzatos. Még soha sem láttam órást halva. Az mind mozog és üt időtlen időig. Mert ahány ingó-bingó, kegyegő, esörömpölő óra körülte jár, az úgy beveszi magát az órásba, hogy nem tud meghalni. Csak az a fő, hogy pontosan fel legyen huzva; már pedig bolond mindenre akad.

Külömben tapasztalásból beszélek.

Vettem én 18 évvel ezelőtt egy zsebórát ötven koronáért. Gyönyörű duplafedelű, orosz tula, arany zománcal. Kitünően járt sokáig; de egyszer, hogy hogynem, megállt. S midőn elvittem az óráshoz, akitől vettem, a hajam szála mind az égnek állt, mikor bele néztem.

— Egy korona! gondoltam magamban. Elállt a lélegzetem, mikor hátul is kinyitotta.

— Két korona! mormolám sötéten.

Szerencsére rögtön megvigasztalt.

— Csak egy kerékfog tört el, ujat tesszünk bele és nem lesz semmi baja.

— S az ára?

— Csekélység az egész. Tisztítással együtt három korona.

Gondoltam! A végzet! A bölcs szem!

— Tessék megcsinálni, suttogtam elhalóan; azonban megjegyzem, hogy a két évi jótállás még nem járt le.

Pokoli nyugalommal mondtam e szavakat, de az én emberem se rest, felkapja azt a kis csövet, amivel mindig úgy néz ki, mintha két orra volna és belesandít az órámba, mint varju a csontba. S egyszerre diadalordításban tör ki:

— Tévedni méltóztat! Az órát három év előtt tetszett venni; ide van vésve a vértel napja.

— Hova?

— Ide ni, a sarokba!

— Lehetetlen! Én nem látok semmit.

— Tessék nagyítóval nézni.

Nézek, nézek, de hiába nézek. Azonban ezalatt eszembe jut, hogy igaza van, hát úgy teszek, mintha látnék.

— Na jó, hát tessék megcsinálni.

Na hát meg is csinálta emberül!

Nem szólhatok semmit. Tett bele olyan kereket, hogy mint az örült, ki letépte láncát, úgy kerekelt ott nekem és eltörte a rugót, aki gyengesége tudatában beadta a kuleset.

PÓTI LAJOS

uri-czipész üzlete Nagyvárad, Uri-utca 23. sz

a premontrei gimnáziummal szemben.

Ajánlja saját készítményü, mérték szerint a legelegánsabb és legtartósabb cipőit, angol és francia kivitelben. Orthoped cipők orvosi előírás szerint. Javítások gyorsan eszközöltetnek. — Jutányos árak!

gedményeket fog tenni a szövetségeseknek. A Daily Telegraph is azt írja, hogy a választójegyzék békülékeny hangú: úgy látszik, hogy a szövetségesek meg akarják várni a nagyhatalmaknak további közvetítő akcióját.

London, jan. 31.

A nagyobb lapok a fegyverszünet fölmondása mellett is remélik, hogy a háború nem fog újra kitörni. A török választójegyzéket nem fogadják ugyan el a szövetségesek a békekötés alapjzul, de arra mégis alkalmas, hogy ezen új alapon új tárgyalást kezdjenek. A választójegyzékben semmi sincsen a mi kizárná azt a föltevést, hogy a porta az új tárgyalás folyamán még további engedményeket fog tenni és hogy csak Drinápoly dolgában marad tovább is hajthatatlan.

A bolgár—román tárgyalás.

Bukarest, jan. 31.

A Misu és Danev által aláírt jegyzőkönyv tegnap érkezett meg. Tartalmával a beavatott körök nincsenek megelégedve és csak az kélt megelégedést, hogy ez az első bolgár okmány, amely a válság esetleges megoldására alapul szolgálhat. A jegyzőkönyvet egyelőre nem fogják közzétenni.

Megszűnt a forgalom.

Szófia, jan. 31.

A bolgár főhadiszállásról rendelet érkezett, mely megtiltja a haditudósítóknak, hogy a hadsereg bármely mozdulatáról jelentést adjanak ki. A kormány a Drinápoly felé közlekedő összes vasuti forgalmat be- szűntette.

Európai konferencia?

London, jan. 31.

A Daily Telegraph-nak jelentik Belgrádból: A szerb kormány alkalmasnak véli a

török választójegyzéket arra, hogy ennek alapján a tárgyalást újra megkezdjék. A kormány legjobban szeretné, ha az összes balkáni kérdések rendezése végett európai konferenciát hívnának össze.

Hétfőn háború!

Bécs, jan. 31.

A bécsi bolgár követség szófiai távirata szerint a fegyverszünetet tegnap este hét órára mondották fel. Ennek következtében február 3-ikán, hétfőn, este hét órakor ismét megkezdődik a hadi állapot. A főhadiszállásra katonai attasékat és hadi tudósítókat nem bocsátanak és utazásokra szabadjegyeket nem adnak ki.

Anarchia Drinápolyban.

Szófia, jan. 31.

Drinápolyból érkezett menekülők jelentik, hogy a városban óriási anarchia van. Az eleség teljesen elfogyott és úgy a lakosság, mint a katonaság a város átadását követeli. Több nagyobrangú tisztet meggyilkoltak. Sukri basa Nazim basának meggyilkolása óta sehol sem mutatja magát.

Lukács nyilatkozata. Lukács László ma a Semmeringen a N. F. P. munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A választói reform ügye igen kedvezően áll. A képviselőház többsége mellette van s így törvény lesz belőle. Az ellenzék a képviselő munkára nem lehetett megnyerni, jóllehet mindent elkövetünk s még csak nem is reagáltak.

Horvátország viszonya nem változik, míg fenáll az a veszedelem, hogy a többség minden törvényes alapot tagad. Cuvaj egyelőre nem tér vissza állásába.

— Drága zsemlye! No de mindegy, csak tessék megcsinálni.

Nos! Hát ezt is megcsinálta remekül. A rugó ma is rug. De amilyen veszekedett rugdosást ez azóta elkövetett, olyat ember még nem látott! Ahány tengely, kis kerék meg sróf van az órámban, az idő előtt mind nyomorékká lett.

Az a 18 esztendő, amit én az órámban eltöltöttem: az nekem benne van 50 koronában; de nyitán jó lélekkel mondhatok, hogy előttem nincs titka többé semminek. Tudom, hány kerékből, hány tengely, csavar és hány rubinból áll az órámban s tudom a tarifáját minden darabnak becsületesen. Ismerem a mestert, a segéd urakat, gyakornokot, regulatort. Tudom, hány inga, hány konyha, ébresztő és kakukos óra van ott és melyiknek mi a baja! Ismerem a természetét mindegyiknek. Egyik rekedten, a másik tisztán üt; némelyik tíz perccel, másik huszszal siet; de van olyan is, amelyikben áperete nincs semmi önérték és csak áll és áll, mint akinek semmi dolga nincsen.

De: ha valaki az én órámban egyszer azt fogja mondani, hogy ő azt ismeri és hogy én ezt akkor és akkor vettem: hát úgy a fejébe vágom, hogy amíg él, mindig nyekegni fog;

Bűnszövetség a várban.

Folyik a nyomozás.

*

Tegnapi szenzációs cikkünk városszerte nagy feltűnést keltett és élénk beszéd tárgyat képezte a legszélesebb körben. A nagy nyilvánosság a Tiszántúl hasábjairól értesült erről a nagyszabású bűncselekményről, amely megérdemli, hogy okulás végett a nagyközönség előtt minden részletében meg legyen világítva.

Sötét korrupcióra mutat ez az eset, amelyet még ilyen formájában el kell alaposan fojtani, nehogy a hirhedt orosz kincstári panamák s bűnös manipulációk halmazatává nőjön.

Ez a bűnügy pedig félelmetesen dagad. Egyelőre természetesen a rendőrség zárt ajtó mögött folytatja a kihallgatásokat és szűkszavú jelentést ad ki az esetről, mert még temérdek a homályos részlet. És ami a főcél most: elfogni az orgazdákat, akik a megfujt vészjelre ijedten tüntetik el a bűnjeleket.

Alig szívárogo ki valami a hivatalos helyiségekből, pedig biztos értesüléseink van arról, hogy a rendőrség nevek és bizonyítékok birtokában van. Azonban ezeket még nem akarják nyilvánosságra hozni. Majd csak akkor, ha már mindenki fogja tudni.

A tegnapi kihallgatások

egész nap ebben az ügyben történtek. Az egész bűnügyi osztály ebben dolgozott s állandó érintkezés van a rendőrség és a katonai hatóság között.

A kihallgatások eddig csak még egy szempontot nem világítottak meg: nem lehetett eddig kideríteni még csak hozzávetőleg sem, hogy mennyi értékű ruhakészlet tünt el az ősz óta.

A letartóztatott katonák nem vallanak

mert be tudom bizonyítani, hogy abban egy parányi szeg, egyetlen sróf, vagy kerék sincs a régiből. Egészen új és kitűnő zsebóra, amelynek csupán az a baja, hogy alkatrészei nehezen barátkoznak össze, mert mindegyik más-más vidékről való.

De az óra most már jó, sőt kitűnő. Nem jár ugyan ma sem hajszálpontossággal; de naponta alig késik 10—15 percet; az meg pláne a legnagyobb ritkaság, hogy sietségre vetemedjék. De nem csupán innen értékelem én jószágát! Látom én a mester féltékeny pillantásaiból, azokból az eltitkolt könnyekből, amik az utolsó operációnál szeméiből szivárogtak.

Tisztában vagyok a helyzettel.

Ez a szegény ember megrabolta önmagát a legkitűnőbb kerek, rugók, tengelyek és sróftoktól, csak hogy az órámba tegye. Azonkívül a rubinok bámulatosan elszaporodtak benne; egy-egy gyöngye pillanatban mesterem mindig dugott bele egy-két darabot.

Igy aztán érthető, hogy a mily mérvben felderült az én órámban, épp oly arányban vált buskomorrá az órámban. Egy idő óta már nem is dolgozik. Órákig áll üzlete ajtajában me- rengve, lehorgasztott fővel és csak egy orra van; a kis csó bent hever asztalán. Kedélye

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut. 6. szám alatt az
 fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban Órsolya-zárda épületében
 Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

be semmit. Csak a mikor felsorolja előtte az illető, hogy ezt és ezt vettem tőled, ennyiért és ennyiért, akkor azt elismeri.

A szigorú tolvajok.

Már korán reggel népes a rendőrségi folyosó a felvonultatott munkásoktól. Reggel 8 órakor két-két szuronyos baka kíséri fel a főkolompásokat: két zenész katonát. Az egyiknek szakaszvezető rangja van, a másik még egészen fiatal katona. Történetesen flótás.

A foglyokat Jánossy Gyula elé vezetik. A főkapitányhelyettes órákig hallgatja az idősebbet s a késő délutáni órákban került sor a fiatalabbra.

Délután esendőrök is jönnek. Ők is foglyokat hoznak. Zsákokban szállítják a sok elkobozott kabátot, köpenyt és bakkancsot.

Érdekes részletek kerülnek színre a kihallgatások alatt.

A munkások közül sok sirva fakad. Mentegődöznek, hogy ők nem ismerték a lopott holmit és alaposan megfizették.

Az egyik munkás vallja:

— A katonák nagyon röviden bántak velünk.

Ejjel az utcán kínálgatták a ruhákat és ha alkudni próbáltunk velük, akkor ránk förmedtek:

— Vagy megadjátok érte, amit kérünk, vagy szóba sem állunk veletek.

Igy aztán nem is kaptunk olcsóbban egy bakkancsot, mint öt korona. A nadrágokért egy koronát, köpenyért 10 koronát fizettünk. Ez volt a meghatározott tarifa.

Hogy azonban milyen fáradságos, hosszadalmas és szinte lehetetlen dolog lesz pontosan megállapítani, hogy mennyi ilyen ruhanemű tűnt el, mennyi van még jelenleg

napra borul és már nem ismer senkit. Kendőmet szemeimhez szorítva, könyezve járok el előtte és látom, hogy hervad, pusztul.

Egyszer megszólítottam:

— Mi baja mester? Ön szenved?

— Hja, válaszolt remegő ajakkal, nagy baj van uram. Nem vagyok többé óras.

— Hogyan, az egekre?

— Bakot lőttem. Tönkre vagyok téve.

— Beszéljen uram, nógatom izgatottan, mi történt?

— Az uram, hogy az ön óráját tévedésből úgy megcsináltam, hogy azt többé igazítani nem kell; már most ha ezt megtudják, mindenki ilyet kíván és én ilyet többé nem tudok csinálni.

— De hát hogy is tudott magáról így megfelekedezni?

— Hiszen éppen ez az, amit magam sem értek. Az ember pedig úgy vigyáz mindenre, hogy örökké ne tartson. És én abba az órába mindent a legtekéletesebbet, a legjobbat adtam; azon hiszemben, hogy marad benne még egy is elég gyenge alkatrész, ami előbb utóbb javításra kerül. Így aztán lassankint tökéletes órát adtam. Ez a tudat megöl, megfojt engem!

— De hiszen éppen az ilyen óra szerez majd dicső hírnevet.

— Azt igen; de pénzt nem! S mit ér a hír, ha nincs pénz?!

— Szegény ember! mondtam igaz részvétellel, mit tehetnék az Ön érdekében?!

Könyezve, reménykedve suttozta:

— Adja el nekem az óráját! én aztán a pincében agyonütöm, mert másképp el nem áll.

— Soha, barátom, soha! Kiáltám elszántan. Inkább az életemet, mint az órám!

S az elérzékenyülés tetőfokán úgy sir-tunk mind a ketten, mint a záporosó.

Tóth Kálmán.

az orgazdák birtokában: az elképzelhető. Eddig még igen kevés került elő.

A rendőrség jelentése.

Különböztetve már a rendőrség is szükségesnek tartotta, hogy a nyilvánosság számára hivatalos kommunikét adjon ki. Szól pedig ez a következőképpen:

Folyó hó 29-én tudomására jutott a rendőrségnek, hogy a helybeli szeszgyári munkások katonakincstári ruhákat vásárolnak s abban dolgoznak. A rendőrség a nyomozást megindította és tényleg több gyárimunkástól új bakkancsokat és vászon nadrágokat kobozott el, eddig mintegy 110 korona értékben. A gyárimunkások kihallgatottak, a ruhák tőlük elkoboztattak s elmondották, hogy két 101. gyalogezredbeli zenész katonától vásárolták a tőlük elkobozott ruhadarabokat, a bakkancsokat 5 korona szabott árban, míg a nadrágot 1 koronájával. A katonai hatóság a maga hatáskörében folytatja a vizsgálatot. A rendőrség pedig az orgazdák és a lopott tárgyak megkerítésén fáradozik.

..HIREK..

Tájékoztató.

Február 2. D. e. 10 ó. Nagyvárad Hitelbank közgyűlése.

Február 2. Kereskedelmi és Forgalmi bank közgyűlése d. e. fél 11 órakor.

Február 2. Leszámitoló és Jelzálogbank közgyűlése d. e.

Február 2. Gazdasági és Iparbank közgyűlése d. e. 10 órakor.

Február 5. Polgári takarékpénztár közgyűlése d. e. 4 órakor.

Február 8. Egyesült Biharmegyei Bank és Központi Takarékpénztár közgyűlése d. u. 5 órakor.

Február 9. Belvárosi Népbank közgyűlése d. e. 11 órakor.

Február 9. Nagyvárad Agrár Takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor.

Február 10. Magyar Bank közgyűlése d. e. 11 órakor.

* **A polgármester ajándéka a nyilvános könyvtárnak.** Nagyon érdekes könyvet ajándékozott Rimler Károly polgármester a nyilvános könyvtárnak. A lila vászonba kötött könyv, a melyet a magyar nemzet színei futnának körül (ha t. i. a könyvkötő el nem tévesztette volna) Londonban készült 1911-ben s Felberman Louis földolgozásában a Teck-ház (család) történetét ismerteti 1000 éven keresztül. Ez a történet természetesen át meg át van szöve magyar vonatkozásokkal, hiszen a Rhédey- és Rákóczi-családok története el sem választható a Teck-család történetétől s valóban a 316 lapra terjedő vaskos kötetnek alig van olyan lapja, a melyen valami magyar szöveg vagy magyar kép ne lenne. Jellemző pl. hogy az angol szem azonnal észreveszi a természeti szépségeket, a mit legjobban igazol a könyv számos illusztrációja hazánk gyönyörű panorámáiról. Egymás után vonulnak fel előttünk a Magas Tátra, a nagy Alföld, az erdélyi vidék s több magyar város szépségei. Felberman, a könyv szerzője, derék munkát végzett s hasznos szolgálatokat tett a britiek földjén a magyarság ügyének.

Az érdekes könyv a nyilvános könyvtárban megtekinthető.

* **A női gyógyszerészek privilegiuma.** Eddig bevett szokás volt minden gyógyszerészgyakornok gyakornoki idejét a gyógyszer-tárba való belépés napjától számították. A törvény szerint pedig minden gyakornok idejét csakis a vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyének megérkezésétől volt szabad számítani. A gyógyszerészmesterek azonban udvariasságból a nőkkel szemben kivételt tettek. Most a miniszter rendeletet adott ki, amelyben szigorúan meghagyja, hogy a jövőben ezzel az udvariassággal hagyjanak fel és a női gyakornokok idejét is a miniszter engedélyének beérkezésétől számítsák.

* **Könyv a csecsemők ápolásáról.** A csecsemő halálzásának egyik főoka, hogy a szülők nincsenek tisztában azzal, hogy piciny, zsenge gyermekeiket hogyan gondozzák, éppen abban az időben, amikor legjobban kell az ezernyi veszéllyel környezett kis gyermekekre vigyázni. Különösen a helytelen táplálkozás igen sok gyermeket pusztít el. Dr Kovács Bertalan nagyváradi gyermek-orvos házagpótló kis füzetet irt: A csecsemő ápolásáról és táplálásáról, amely rövid utmutató gyermekgondozónők, felügyelőnők, szülésznők és anyák részére. A közhasznú füzet Sebő Imre nagyváradi könyvkereskedő kiadásában jelent meg, ára 60 fillér.

* **A jó szivekhez** szólunk egy pár szót szegény Papp Lajos és családja nevében. Szegény közsörüs volt Papp Lajos, akit szél ért és most a legnagyobb nyomorban él egész családjával. Felesége gyenge, beteges asszony és három éhező gyermeke sir a mindennapi kenyér után. Akinek szívet meghatja az emberi nyomorúság, az nem fog elzárkózni valami csekély adomány elől. A jó szivek kegyes adományát eljuttatjuk mi is a szegény családhoz, de, akik nem sajnálják a fáradságot, azok felkereshetik őket Füzes-utca 69. szám alatt.

* **Övintézkedések az árvízre.** Biharmegye alispánja tegnap adta ki rendeletét az esetleges árvíz elleni védekezés iránt. A rendeletben minden főszolgabírónak részletesen hagyja meg az alispán fontos teendőit. Eddig még nem valószínű, hogy árvízveszedelem lesz, — ha csak újabb havazás nem következik be.

* **Kifosztották a tiszta szobát.** Belényesujlakon esütörtök este valóságos tolvajvilág uralkodott, melyre csak reggel jöttek rá a károsultak. Az első lopás Ecsedi Mihály házában történt. Ecsedi jó módú gazda, akinek falusi szokás szerint az utcára nyíló tiszta szobája van a vendégek részére, míg ő maga családjával egy másik udvari szobában húzza meg magát. Péntek reggel, mikor felébredt Ecsediné, meglepődve konstátálta, hogy a tiszta szoba ablakai be vannak verve és a szobából minden butordarab hiányzik. Az esetről azonnal jelentést tett a csendőrségnek. Csaknem egy időben érkeztek a csendőrségre Tankis Mihály és Szabó Sándor, akiknek tiszta szobáit hasonlóképpen fosztották ki. A csendőrség megindította az eljárást, de eddig csak azt állapította meg, hogy vakmerő tolvajbando működött a községben. A tolvajok kocsival járták be Belényesujlakot és úgy látszik zavartalanul dolgozhattak, mert mintegy 5 kocsi holmit szedtek össze és szállítottak ismeretlen helyre.

Éva. Vasárnap este Lehár remek operetteje, az Éva van műsoron. A közönség Éva valamennyi előadása iránt a legmelegebb érdeklődést tanúsította és ez nyilvánul meg Lehár eme utólréhetetlenül szép zenéjü operettejének vasárnapi előadása iránt is. Jegyek a vasárnap este Éva előadásra már szombat reggeltől kezdve válthatók a színház pénztáránál.

TANÜGY

Hiányosak az iskolai felszerelések. Bihármegye közigazgatási bizottsága tudvalevőleg már korábban elrendelte, hogy az iskolákat megfelelő módon kell felszerelni. A rendeletnek eddig nem nagyon tettek eleget különösen a mult évben, amikor a szomorú pénzhelyzet a vidéken még jobban most rendeletet adott ki, amelyben meghagyja a főszolgabíróknak, hogy a korábbi rendeletét most már föltétlenül hajtsák végre. A közigazgatási bizottság 1913. év végéig adott határidőt a hiányok pótlására. Nehogy tehát az érdekeltek esetleg megfélekedzenek a rendelet végrehajtásáról, utasítja a főszolgabírókat Fráter Barnabás, hogy ellenőrizzék, vajjon megkezdték-e már a pótlásokat.

MULATSÁG

Farsangi Naptár.

Február 2: Evangélikus Nőegylet teaestélye.
Február 2: A Katholikus Legényegylet farsangi házi estélye.
Február 4: Jogászesztély.
Február 4: Postások mulatsága.

Az Evangélikus Nőegylet teaestélye. Vasárnap élénk, vidám, farsangi élet lesz a Vigadó ragyogó nagytermében. Akkor tartja az Evangélikus Nőegylet rendez farsangi teaestélyét. Hagyományos siker elválaszthatatlan a február 2-iki teaestétől, amelyen mindenki pompásan szokott mulatni. Belépő-jegy 2 korona, áné-jegy 1 korona, Kezdeté este 5 órákor.

Táncestély Biharon. A bihari „Róm. Kath. Olvasókör“ f. évi febr. hó 2-án saját helyiségeiben műsorról egybekötött táncvigalmat rendez. Kezdeté este 6 órákor. Az estély műsora: 1. „Hazatérés“ Krüger Aladártól, szavalja Kiss Sándor. 2. „Nemzeti lobogó“ Hubertól, éneklí a bihari dalárda. 3. „Házat vettem“ Torkos S.-tól, szavalja Ugró József. 4. „Polgári jogok és kötelességek“ beszéd, tartja Szent-Királyi I. Zoltán. 5. „A celli bucsu“ Endrődi S.-tól, szavalja Kiss Károly. 6. „Hymnus“ Erkeltől, éneklí a bihari dalárda. Belépő-díj személyenkint 1 kor. Családjegy 2 kor. Felülfizetésekkel köszönettel fogad és a „Tiszántúl“-ban hírlapilag nyugtáz a rendezőség.

A jogászok táncestélye. Városzerte élénk örömet keltett a hir, hogy az idei farsangot a jogászok egy igazán minden ízében fényesnek ígérkező mulatsággal zárják be. Nagy-Várad intelligens társadalma nagyban készülődik a jogászesztélyre, amely — minden jel arra mutat, — igazán pompásan fog sikerülni. És ez természetes is, mert a február 4-én tartandó jogászesztély semmiben sem fog mögötte maradni a régi

hagyományosan híres jogászmulatságoknak. Az agilis rendező jogász fiatalság lelkes buzgalommal fárad, munkálkodik az estély sikere érdekében. Belépődíj: személyjegy 3 korona, családjegy 6 korona, táncosjegy 2 korona, páholy 10 korona és páholyülés 3 korona. Az est tiszta jövedelmét jótékony-célra, a nagyváradi kir. katolikus jogakadémia ifjúsági Segítő Egyesülete javára fogják fordítani.

TÁVIRATOK

Főhercegek audiencián.

Bécs, jan. 31.

A király ma délelőtt Schönbrunnban Fejérváry Géza bárót fogadta, aki mint testőrségi kapitány letette az esküt. A felsége ezután József Ferdinánd királyi hercegeket és Augustza királyi hercegnőt fogadta kihallgatáson.

A szentszék szerb konkordátuma.

Róma, jan. 31.

Az „Osservatore Romano“ ahhoz a belgrádi hirhez, mely szerint Szerbia és a szentszék között tárgyalások folynak konkordátum megkötése tárgyában, a következő szerkesztőségi megjegyzést füzi:

— Nem tudunk róla, hogy tárgyalások volnának folyamatban, amelyekről ez a híradszól.

Elvetették a homorule billt.

London, jan. 31.

A felsőház a homorule-javaslatot 326 szavazattal 69 ellen elvetette.

Kronavetter halála.

Bécs, jan. 30.

Kronavetter Ferdinánd, az osztrák demokrata párt vezére hosszú betegség után hetvenöt éves korában meghalt. Kronavetter évekké elelőtt nagy szerepet játszott a bécsi községtanácsban, ahol megalapította a demokrata pártot.

Härtl alezredes Budapestre költözött.

Budapest, jan. 31.

(Saját tudósítónktól.) A munkácsi szenczi hősé tegnap óta a főváros lakosa. Az alezredes leánya tudvalevőleg arcul ütötte annak idején Borovics hadtestparancsnokot, mert apja előléptetését megakadályozta. Az alezredest az eset miatt nyugdíjazták. Most otthagyta Munkácsot és a fővárosba költözött.

Kitiltott munkások.

Fiume, jan. 31.

(Saját tud.) A torpedó gyárban ma a munkások vas darabokkal támadtak az üzemvezető mérnökre.

Az igazgatóság az összes munkásokat kitiltotta a gyárból.

Rainer főherceg temetése.

Budapest, jan. 31.

(Saj. tud.) Ma délután 4 órákor helyezték örök nyugalomra Rainer főherceg holttestét a kapucinusok templomában levő családi sírboltban. A temetés nagy pompával ment végbe.

Lázadás Szmirnában.

Berlin, jan. 31.

(Saját tud.) Stambuli jelentések szerint a csataldzsai harcvonalon nem történt zavargás Nazim pasa halála miatt. De Bessarábiában és Szmirnában hirtelen felesapó lázadás tört ki. A kormány katonaságot küldött a veszélyes helyekre, ahol tüntetnek a rezsím ellen.

Négy görög hajó elsülyedt.

Konstantinápoly, jan. 31.

(Saját tud.) Amint ide a Saba lapnak jelentik, a suezai csatorna torkolata előtt Hamidi török ágyunaszád elsülyesztett négy görög hajót. Sok ember odaveszett.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

A osatári gyilkosság. Csatar községben a mult év október 20-án rémes gyilkosság történt a község egyik félreeső utcájában. Nagy József csatári legényt haldokolva találták meg reggel az árokban s mire hazavitték, bele is halt borzalmas sebeibe, anélkül, hogy eszméltre tért volna. A vizsgálat kiderítette, hogy Szél Lajos, a falu leggazdagabb legénye és a kocsisa követték el a gyilkosságot, még pedig ugyszólván minden ok nélkül. Éjszaka részegen mentek hazafelé, s hogy, hogy nem, összevesztek, majd összeverekedtek és a verekedésnek halál lett a vége. Az esküdtbírószág tegnap tárgyalta az ügyet Korn Lajos elnöklete alatt. Ítéletet ma várható.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanya.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Másiusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Osztrák hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	—	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	—	531.—
Közuti vasut	—	651.—
Városi villamos	—	373.—
Salgótarjáni kőszén	—	713.—
Rimamurányi	—	689.—

Regénycsarnok.

AZ ELHAGYOTT RÓMA.

Történelmi elbeszélés.

Irtá: Dús László.

(Folytatás.)

10

Két karját idegesen emelte fel, mintha ölelésre várna valakit, majd lehanyatlottak azok a takaróra és a hófehér meztelen karokból kjsugárzott a hæv az ifju szívére.

Es égett a dal az ifju ajkain, — nagy zümmögéssel.

E pillanatban megnyiták a lány ajkai, álmaiban megjelent ama Pietró, aki a narancsesal kínálta volt, megnyitak voltak és suttogva jött ki Pietró neve közülök.

Gaetano megértette a hívó szót, oda térdelt az ágy mellé a szönyegre és fejét a lány feje mellé hajtotta a párnára és ő is suttogva sohajtotta:

— Paola!

A leány két karjával átölelte Gaetano nyakát és ajkait nyomta.

A tüzes csók elesattant.

Ebben a pillanatban felnyitotta szemait a leány és meredten nézett a főre, mely égette arcát, azt hitte, hogy még mélyebben alszik és még szebbet álmodik, szorosabban fonta körül az ifju fejét karjaival.

Mikor azután az ifju is átölelte őt, felült ágyában, sikoltani akart, de ajkait erős férfi kéz tapasztotta be.

— En vagyok Gaetano! — suttogta az ifju, — ha kiáltasz elvesztem, mert kiugrom az ablakon.

Es olyan kérve könyörögve nézett a leányra, hogy az megindultan válaszolta:

— Ne félj, Gaetano, megmentelek.

A takarót magára huzta és úgy kérdezte:

— Arcod nem az, aminő akkor volt, mikor legelőször láttalak. Hah! te nem Gaetano vagy!

— Gaetano Péter vagyok, Paola! — suttogta az ifju. — Arcokra egy forradásos sebhelyet festett a művész, Giottó di Bondone! hogy fel ne ismerjenek. Ime! eloszlik a sebhely, hogyha te a takaróddal le dörzsölsz.

A leány ledörzsölte a festéket és a beözönlő holdsugarak felismerhetővé tették Gaetano Péter arcát, azt a kedves bájos ifju arcot, mely még szebb volt most a szerelem lángjánál, mint az ismeretség első villanataiban.

— Oh Gaetano! szólt halkán a leány — remegek érted! hogyha valamiképen megtudja atyám!

— Légy nyugodtan, édesem, elmegyek innét ajkaimon csókkal, szemeimben a te szépséged gyönyörűségével. Isten meg fog védeni.

Az őrtoronyban kürt riadt, valaki érkezett.

— Atyám jól! — mondta a leány — menekülj Pietró! be szokott nézni hozzám s ha ébren vagyok, megsimogatja fejemet.

— De hogyan? — kérde az ifju.

— A szerelem szárnyakat ad.

— Igen ám, de az emelet magas, ha

leugrom, lábamat töröm vagy a nyakamat is vele, pedig melletted olyan szép az élet, Paola.

— Mit tegyünk? mit tegyünk? töprengett a leány.

— Ha kötelelem volna...

— Ejh, hogy nem is gondoskodtál róla.

— Gyönyörű Paola, az eszemben az volt esupán, hogy bejuthassak hozzád, nem gondoltam a menekülésre.

— Oh jaj, — sópánkodott a leány, —

Jiamma ébredezni kezd, hallom lépteinek csoszogó zaját, menekülj, menekülj!

— Hova? hova? — kérde Pietto két-ségbeesve.

A leány hirtelen felhajtotta a takarót és intett az ifjunak, hogy gyorsan feküdjék alá.

Gaetano engedelmesskedett.

Jiamma bedugta a fejét az ajtón, halkán szólt:

— Madonna, az ur jó, meggyujtsam a gyertyákat?

— Nem, Jiamma!... hagyj aludni engem, ne háborgass okatlanul.

Jiamma behuzta az ajtót.

— Menekülj Pietro! — szólt a leány.

— Innen? — válaszolt kérdőleg az ifju.

Azonban mégis egy ugrással talpon termett, az ablakhoz ment, felnyitotta és kilépett a párkányra. Paola előbb kinézett utána és amikor látta, hogy Gaetano a leeséstől biztonságban van azáltal, hogy az ablak nehéz és erős kiakasztójába kapaszkodott, míg lábai a széles párkányon nyugodtak, behuzta az ablakot és visszafeküdt ágyába, magára huzta a takarót.

Nem sok idő mult el, amikor belépett Stefano Colonna di Ferro, léptei határozottak voltak, sarkantyuja pengett, oda lépett leánya ágyához.

— Alszol Paola? — kérde tőle.

— Nem alszom atyám! — válaszolt a

leány.

— Mi üzte el álmodat?

— Egy bagoly huhogását halottam, azt kérdém magamtól, hogy mit jelenthet ez?

— Ne légy babonás, a bagolynak huhognia kell, ez az ő beszéde. Melyik ablaktól jött a hang?

— A tulsótól atyám.

— Megyek, elüzöm, hogy ne háborgassen.

— Még meg sem simogattad leányod fejét.

— Igaz, Paola! — és visszatért leánya ágyához, megsimogatta fejét, kezébe fogta haját és lágyan kiejtett szavakkal így szólt:

— Boldog lesz az a férfi, aki e hajözönben mélyesztheti kezét.

— Gondolod atyám, hogy szép hajam van?

— Gyönyörű! — Sötét, mint az éj és illatos, mint a balzsam. Anyátoknak is ilyen haja volt.

— Szegény anyám! hamar magunkra hagyott.

— Igen! — az égből örködik felettünk.

A vasember a felidézett emlékek sulya alatt elfeledte a bagoly huhogását, amire leánya figyelmeztette, ráhajolt leányára, homlokát megcsókolta és — eltávozott.

Ha az éjnek lángja volna, Paola meglátta volna, hogy atyjának, a vasembernek szemében köny csillogott és eznem engedte, hogy bucsuzzék lányától.

Mikor léptei elhangzottak, Paola kiszállott ágyából, kinyitotta az ablakot és halkán szólt ki:

— Itt vagy Pietró?

Suttogó hang felelte rá, hogy igen.

Paola a görnyedésből felemelkedett ifju övéből kihuzta a megélesztett tört, haját marokra fogta és levágta, azután megcsókolta, átnyujtotta az egyik végét az ifjunak, másik végét két kezébe fogta:

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Házi csatornázást

szakszerűen készít

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagy piac-tér Telefon 969. Gyár 1062

Cement, gipsz, nád, fedéllemez, cserép kőpor, oltott mész stb. eladás.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a Kossuth-utcán lévő a

„NAGY PIPA“

vendéglőt átvetttem és azt ujonnan átalakítottam.

Naponta friss csapolású kőbányai salon sör (alá Pilseni!)

Kitűnő érmelléki faj borok. Isletes magyaros konyha.

Naponta válogatott zónás reggelik.

Előzékeny és figyelmes kiszolgálás.

Pénteken mindég halesztély.

Szombaton állandóan nagy hurkaestély zeneszó mellett.

Szives pártlogást kér

Popovics Sándor,

vendéglős.

Igen kellemes, biztos és kitűnő, gyorsan használó szer köhögés, hurut, meghűléstől eredő rekedtségnél a FARKAS-féle

hurut-szeletke

Egy doboz ára 60 fillér.

Kapható: FARKAS ISTVÁN

„APOLLÓ“ drogueriájában

Nagyvárad, Rimanócy-palota

Rákóci-ut 7/b.

Nagy-Várad város adóhivatalától.

1063—1913. szám.

Hirdetmény.

Az országos gazdasági munkás- és cselédségélypénztárt megillető — az 1900. évi XVI. t. cz. 8. §. alapján a munkaadók által fizetendő — hozzájárulási díjak 1913. évi öszeírásai és kivétési lajstromai s főkönyvei a városi számvevőség által érvényesítettén, ezen kivételések a m. kir. földművelésügyi miniszter úr 14100/1905. sz. körrendeletének 7. §-a értelmében 1913. évi február hó 1-től 8 ig nyolc napi közszemlére a városi adóhivatal I-ső kerületére nézve a 21. sz. szobában, a II-ik kerületére nézve a 15-ik, a III-ik kerületére nézve a 26. sz. szobában azzal tételnek ki, hogy azt az érdekelt munkaadók a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Esetleges felelőzések pedig a lajstromok közszemlére kitételére kitűzött 8 napi határidő leletétől számított 15 napon belül a végrehajtási utasítás 8. §-a értelmében a városi adóhivatalnál nyújtandók be.

Nagyvárad, 1913. évi január 28.

Városi adóhivatal.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacsuvay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nivasra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Belépési felhívás.

A polgári takarékos és segélyszövetkezet

Kossuth Lajos-utca 4. szám

**1913. jan. 1-én megnyitotta
18-ik évtársulatát.**

Az igazgatóság ez uton is felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új év-

társulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetekint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszon eredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatnak:

- a) a heti befizetések 9 tizedrésze erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett váltókra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt tüzetlenségünkben (Kossuth Lajos utca 4. szám) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek Nagyvárad, 1912. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékos- és segélyszövetkezet igazgatósága.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Nagyváradai Templomüvegfestészet Üvegcsiszoló és Tükörárúgyár R.-T.

TELEFON
11-64.

Nagyváradon, Gerliczi-utca.

TELEFON
11-64.

Üvegcsiszolás
Üvegvésés
Üvegbetétek
Kirakatbetétek
Üvegedzés

Öntött tükrök
Coll-tükrök 2. mm. vastag
Polirt és finn tükrök
Faönttükrök

Fémkeretezés
Réz, nickel foglalatok
Diszüvegezés
Üvegfestészet
Homályosítás

tábla és tükörüveg nagyraktár

Opalescens és színes üvegek.

Kirakatüvegek

Épületüvegezés

Rajzokat és tervezéseket díjtalanul végezzük
Arjegyzéket és árajánlatot bérmentve
Szállítunk az ország bármely részébe

**Amerikai üvegmozaik épülethomlokzatok ki-
képzsére. Hajlitott tükörüvegek.**

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Teleki-u. 9. Dr Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapítotott 1893. **Freund Benjámín** Alapítotott 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut, Széchenyi-szálloda épület.
RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárultam eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkel órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműeket, kina ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50 % engedmény.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgyközönség körében. Megrendelhető mérték szerint,
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1.
Füz. üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Mezey János és Társa
fűszer, csemege kereskedése
Nagyváradon, szt. László-tér és Teréki-utca sarok.

Szolid üzlet
többet nem ad, de kevesebbet sem.

Hallatlan

olcsó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni

Szent János-utca
sarok. Schvare Farkas-féle házban.

HA A KOSSUTH-

utczába vezetí útja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál
Rákóci-ut
Telefon. 630.

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.
NAGYVÁRAD
Körözs-utca 11. sz.
Épület és mulakatos vizvezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK

penzünket idegen cégnek, vegyünk

lánckútat
MÁRKUZ JÓZSEFNÉL
Akadémia-u. 1. sz.

Cukrász

sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedálás.

Molnár János cukrász
Kolozsvári-u. 50.

Legolcsóbban vásárolhat

Haás Simon

divatáru üzletébe **Kert-utcán a Löwinger-féle helyiségbe**, férfié és női divatickeket és mindennemű rövidárut.

Alapítotott 1895-ben.
Deo Adiuvante!

Imrek Károly
épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám.
Alapítotott 1895-ben.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó helye. Estéknél Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyek. — Bejárat

Szt. László-tér és Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészet és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut,
Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabirodságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városában évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak tudással a legpontosabban elvégezhessem. Készítek továbbá: modern háló, szalag, bútor és üzleti-berendezéseket, portálakat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílus és kivitelben a legszolidabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. ur közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó Dezső
első
nagyvárad
REDÖNY-
GYÁRA Rulikovszky-ut
TELEFON 491.

Jenny Jenő

órász, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk.
Tanuló felvétetik.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béné
mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18.
Az összes alkatrészek állandóan raktáron.
TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos
Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villanyzereleket és jókarbantartását.
TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szakiparos.)
NAGYVÁRAD,
Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint úri és női (Orthoped cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.

Petry Arpád

órász- és műszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítása elfogadjatik.

Alapítotott 1880-ban
Schopper György
utóda veje

Rohoska Pál
Villanyerőre berendezett gépjavitó, vas és rézöntőde
NAGYVÁRAD,
Sánc-utca 22. sz.

Uj keztüis és sérvkötő készítő!!
Keztük mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készíttetnek. Bálí keztük 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközöltenek. Ruganyos sérvkötők 4 korona.
HORVÁTH R.
Nagyvárad, Szt János-utca

Költözködéskor a legcélszerűbb!
HIRN M és FIA
villamosági vállalatához fordulni

Kossuth Lajos-u. 16. sz.
Nagy csillárraktár.
Telefon 10-54. Telefon 10-54.

Györy Sándor

villanyerőre berendezett késes és köszörűdéje
Kert-utca, 4. szám.

Elvállal mindentféle speciál köszörüléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lőnyíró gépet, zsillette és mindentféle más borotvák köszörülését pontosan eszközölk.

RUM és LIKÖR

háziilag való készítéséhez legjobb essentiák :: kaphatók ::
VADÁSZ ALBERT
„Angyal” drogueriában
BÉMER-TÉR.

Névjegyek

a legolcsóbban beszerezhetők:
Szent László-nyomda r.-társ.-nál
Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világítási felszereléseit, csengő házi telephon, ipartelepek, gyárok, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalata Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.

Ha a Szent János-utcaba vezetí útja, keresse fel a
Szerecsen Királyt,
ahol a legolcsóbban lehet vásárolni **harisnyát, keztüit, trikót, csipkét, Himzések és szalagok, fehérneműek, rövidárak** nagy választékban. Szives pártfogást kér
UNGERLEIDER SALAMON
Szt János-utca 4.

Autó (automobil) tulajdonosok szives figyelmébe

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

Telefon 12-64.

ÉHIK ANTAL

épület- és diszmű bútor asztalos
Sanc-utca a kalapgyár épületében.

Állandóan raktáron tart saját készítményű modern bútorokat, háló-szoba és ebédlő-szoba berendezéseket stb. Ugyanott félig használt bútorok is kaphatók.

Telefon 12-64.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.
10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagyvárad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű

sérvkötőit,

szuszpenzoriumok fecskendők és betegápolási cikkeit, u. m. egyenestartók, háskötők, ágytálcák, bidég,

anatómiai sérvkötők

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és művégtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. Külön próbaterem női és férfi kiszolgálására. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétkben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyék kívánatra. Saját ház.

Saját ház.

Saját ház.

Telefon szám 514.

Költségvetések ingyen.

Egész éjjel ügyeletet szolgálat.

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb árban** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok.

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Ha nincs megelégedve

szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT GY.** és **TARSA** uriszabó céget Szil. u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepni az ottani szobát, olcsó, kifogástalan kiszolgálás és gyors munkát 24 óra alatt. Vidékről egy küldött öltönyvet át készíték. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti. Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előlegel nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

KORCSOLYA

különlegességek

TARSOLY és RISZTÓ vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390.

100 kiló Porosz szalon fűtőszén 50 kilós zsákokban kimérve házhoz szállítva K 5-